

Evaluatie vrijdagmiddagmarkt

Sociaal Geografisch Bureau
gemeente Dordrecht

drs. F.W. Winterwerp
drs. A.LM. van der Lans

juni 2005

Colofon

Opdrachtgever	Stadsmarkten
Tekst	Sociaal Geografisch Bureau
Drukwerk	Stadsdrukkerij
informatie	Gemeente Dordrecht
	Sociaal Geografisch Bureau (SGB)
	Postbus 8
	3300 AA DORDRECHT
	telefoon: (078) 639 64 65
	www.sociaalgeografischbureau.nl

Het overnemen van delen van de tekst is toegestaan onder voorwaarde van duidelijke bronvermelding

Inhoud

Samenvatting en conclusies

1	Inleiding	9
1.1	Achtergrond en onderzoeksvragen.....	9
1.2	Opzet en uitvoering	9
1.3	Leeswijzer	10
2	Bezoekers vrijdagmarkt	11
2.1	Over de ondervraagde marktbezoekers.....	11
2.2	Gevolgen van de verlenging voor bezoekfrequentie.....	12
3	Marktkoopliden	17
3.1	Profiel	17
3.2	Mening over nieuwe situatie	17
3.3	Aantal bezoekers	18
3.4	Omzetstijging.....	18
3.5	Verbetersuggesties	19
4	Consumentverzorgende bedrijven rond de markt	21
4.1	Profiel bedrijven.....	21
4.2	Mening over nieuwe situatie	21
4.3	Verandering in klandizie.....	21
4.4	Verbetersuggesties	22
Bijlage:	Vragenlijst voor consumentverzorgende bedrijven rond de markt	
	Vragenlijst voor marktbezoekers	
	Vragenlijst voor marktkoopliden	
	Vragenlijst voor nieuwe marktkoopliden	

Samenvatting en conclusies

In mei 2004 is de vrijdagmarkt op initiatief van de gemeente verlengd naar de middag. Bij de start van de verlenging is toegezegd dat de nieuwe situatie binnen een jaar zou worden geëvalueerd. Het Sociaal Geografisch Bureau (SGB) is gevraagd de noodzakelijke bouwstenen voor die evaluatie aan te dragen. We hebben daartoe enquêtes uitgevoerd onder de bezoekers van de vrijdagmiddagmarkt, onder de marktkooplieden en onder de consumentverzorgende bedrijven rond de markt.

Conclusies

Op basis van het onderzoek onder de bezoekers van de vrijdagmiddagmarkt kunnen we vaststellen dat het bezoek aan de vrijdagmarkt sinds de verlenging slechts in beperkte mate is toegenomen. De groei is beduidend minder dan in het draagvlakonderzoek werd verwacht en is duidelijk onvoldoende om de verlenging van de vrijdagmarkt voor alle marktkooplieden lonend te laten zijn.

Dat wordt bevestigd door het oordeel van de marktkooplieden zelf: slechts een deel van hen geeft aan profijt te hebben van de verlenging van de markt. De andere marktkooplieden hebben ogenschijnlijk niet of in mindere mate geprofiteerd van de (beperkte) toename van het aantal marktbezoekers. Met name voor de marktkooplieden in de foodsector en/of marktkooplieden die zowel op vrijdag als op zaterdag staan is de verlenging een succes geweest. De nieuwe marktkooplieden zijn niet tevreden over de vrijdagmarkt: zij geven aan te weinig omzet te draaien.

De afname van het marktbezoek op zaterdag sinds de verlenging is zeer beperkt. De afname is minder groot dan op basis van het draagvlakonderzoek werd verwacht.

De verlenging van de vrijdagmarkt heeft op zichzelf per saldo een positief effect gehad op de totale bestedingen op de Dordtse vrijdag- en zaterdagmarkt samen. In een tijd waarin de detailhandelsbestedingen sterk onder druk staan en waarin voor de ambulante handel in Nederland door het CBS over het jaar 2004 8% omzetsdaling wordt gerapporteerd, kan dat zeker als positief voor de markt worden aangemerkt.

Ook geven vrijdagmiddagmarktbezoekers aan vaker te winkelen in de Dordtse Binnenstad. Dit is in lijn met de uitkomst dat relatief veel omliggende consumentverzorgende bedrijven een toename van de klandizie juist op de vrijdagmiddag constateren. Die toename is niet of nauwelijks ten koste gegaan van de vrijdagochtend of de zaterdag en het merendeel van de bedrijven rond de markt constateert dan ook een toename van het aantal klanten over de periode vrijdagochtend t/m zaterdag. De bedrijven zijn overwegend positief over de verlenging. Slechts een gering aantal bedrijven wijst erop dat er aandacht moet zijn voor het beperken van de overlast van de markt.

De vrijdagmiddagmarktbezoekers zijn tevreden over de Dordtse markt, zij geven een hoge waardering.

Hoewel veel passanten in het kernwinkelgebied vooraf geen last hadden van de lege kramen, wordt de nieuwe situatie door de meerderheid als positief beoordeeld.

Zowel bedrijven als marktkooplieden noemen 'meer promotie voor de markt' als belangrijke verbetersuggestie.

Op basis van het bovenstaande kunnen we de conclusie trekken dat de verlenging van de vrijdagmiddagmarkt niet het (op basis van het draagvlakonderzoek) verwachte resultaat opgeleverd heeft als het gaat om de toename van het markt-

bezoek. Slechts een deel van de marktkoopliden lijkt te profiteren. Voor het merendeel van de consumentverzorgende bedrijven rondom de markt is er wel sprake geweest van een toename van klandizie. Het nog meer promoten van de Binnenstad in het algemeen en de markt in het bijzonder lijkt voor de toekomst de belangrijkste opgave.

Samenvatting

Bezoekers vrijdagmiddagmarkt

De helft van de ondervraagde bezoekers is een trouwe klant: zij komen zowel op vrijdag als op zaterdag minstens twee keer per maand. De vrijdagmiddagmarkt trekt ook – in niet onbelangrijke mate - een eigen publiek.

ontwikkeling bezoek

Het merendeel (80%) van de bezoekers kwam al vóór de verlenging naar de vrijdagmarkt. Van deze groep komt iets minder dan de helft tegenwoordig vaker naar de markt. Over het totaal aantal bezoekers gezien komt 34% (iets) vaker naar de vrijdagmarkt. Afgaande op de bezoekfrequenties vóór en na de verlenging kunnen we stellen dat deze groep verantwoordelijk is voor een toename van het aantal marktbezoeken van rond de 30% ten opzichte van het oorspronkelijke aantal marktbezoeken van de huidige vrijdagmiddagmarktbezoekers die voor de verlenging ook al op de vrijdagmarkt kwamen. Omdat deze inschatting gebaseerd is op een beperkt aantal respondenten is dit percentage indicatief.

Een vijfde van de ondervraagde bezoekers is pas na de verlenging de vrijdagmarkt gaan bezoeken. Voor driekwart van deze groep blijkt dat zij door de verlenging de vrijdagmarkt zijn gaan bezoeken (dat is 15% van het totaal aantal ondervraagde bezoekers). De groep nieuwe bezoekers (inclusief degenen die niet speciaal door de verlenging zijn gekomen) heeft – afgaande op hun huidige bezoekfrequentie – gezorgd voor een toename van het aantal marktbezoeken van circa 25% ten opzichte van het oorspronkelijke aantal marktbezoeken van de huidige vrijdagmiddagmarktbezoekers die voor de verlenging ook al op de vrijdagmarkt kwamen. Ook hier geldt: het percentage is indicatief.

Beide resultaten gecombineerd met het gegeven dat het marktbezoek op vrijdagmiddag zich verhoudt tot dat op vrijdagochtend als 1 op 3 à 5, levert op dat het totale marktbezoek op vrijdag als gevolg van de verlenging naar de middag met 6% tot maximaal 10% is toegenomen. Dit is beduidend minder dan in het draagvlakonderzoek werd verwacht.

Voor een kwart van de vrijdagmiddagbezoekers geldt dat zij minder vaak naar de zaterdagmarkt gaan, nu de markt ook op vrijdagmiddag is. Een vergelijking tussen de huidige bezoekfrequentie van de zaterdagmarkt en de bezoekfrequentie vóór de verlenging laat zien dat het aantal bezoeken aan de zaterdagmarkt van de ondervraagde vrijdagmarktbezoekers met circa 13% is afgenomen (indicatief!). Op het totale zaterdagmarktbezoek betekent dat een daling met slechts 1 à 1,5%. Ook dat is beduidend minder dan als verwachting uit het draagvlakonderzoek kwam.

bestedingen

Een derde van de marktbezoekers op de vrijdagmiddag geeft aan door de invoering van de vrijdagmiddagmarkt in totaal méér te besteden op de Dordtse markt. Dat betekent dat de toename van het bezoek zich niet 1 op 1 vertaalt in eenzelfde aandeel bezoekers dat ook in totaal meer besteedt op de markt. Dit is in lijn met de bevinding dat een aantal wel vaker op de vrijdagmarkt komt, maar daarvoor minder vaak op de zaterdagmarkt.

winkelen

Eveneens eenderde van de vrijdagmiddagmarktbezoekers is als gevolg van de uitbreiding van de vrijdagmarkt vaker gaan winkelen in de Dordste binnenstad. Ook de bedrijven rond de markt constateren een toename van het winkelend publiek (zie verderop).

waardering en herkomst

De vrijdagmarktbezoekers zijn over het algemeen (zeer) tevreden over de Dordtse markt: zij geven een 7,6 als gemiddeld rapportcijfer. De waardering is een fractie lager dan in 2003. Het merendeel van de vrijdagmarktbezoekers komt – net als in 2003 – uit Dordrecht.

Ontbreken lege kramen

In een recent onderzoek (voetnoot: SGB (2005) Passantenenquête Kernwinkelgebied 2004) is passanten in het kernwinkelgebied gevraagd naar hun mening over de nieuwe situatie: geen lege kramen meer op vrijdagmiddag. Zes op de tien bezoekers vinden dit positief; voor de rest maakt het niet uit. Ondanks dat weinigen zich er blijken het draagvlakonderzoek aan stoorden, beoordeelt dus wel een meerderheid de nieuw ontstane situatie als positief.

Marktkoopliden

Van de 57 marktkoopliden die ook al vóór de verlenging op de markt stonden hebben er 44 op de enquête gereageerd. 13 "oude" marktkoopliden reageerden dus niet, een vergelijkbaar aantal met de 11 non-respondenten in het draagvlakonderzoek van 2003. Van de 7 nieuwe marktkoopliden hebben er 3 op de enquête gereageerd.

De meningen van de marktkoopliden over de verlenging van de markt zijn verdeeld. Rond een derde (36%) is ronduit positief: zij vinden de verlenging zeker een succes. Zij wijzen onder meer op een toename van de omzet. Iets meer marktkoopliden (41%) vinden de verlenging zeker géén succes. Zij geven onder andere aan dat zij meer personeelskosten hebben bij gelijkblijvende omzet en dat er 's middags weinig klanten komen. Tussen deze beide uitersten in bevinden zich 3 marktkoopliden (7%) die het antwoord "gaat wel" en 7 (16%) die het antwoord "niet echt een succes" het meest van toepassing achten.

Volgens zes van de tien marktkoopliden zit er geen groei meer in het aantal bezoekers op vrijdagmiddag, rond een kwart bemerkt nog wel wat groei, maar niet veel meer. Volgens 16% neemt het aantal bezoekers op de vrijdagmiddag nog wel flink toe.

Een derde van de ondervraagde marktkoopliden geeft aan dat de omzet naar tevredenheid gestegen is sinds de verlenging van de markt. Voor een vijfde is de omzet ook gestegen, maar de extra uren die ze daarvoor moeten draaien maken het volgens hen niet lonend. Volgens bijna de helft van de marktkoopliden is de omzet op vrijdag niet of nauwelijks gestegen.

We zien een verschil tussen de marktkoopliden die zowel op vrijdag als op zaterdag op de markt staan en zij die alleen op vrijdag staan. De eersten zijn positief over de verlenging van markt en over de omzetsijging, het merendeel van de laatste groep vindt de verlenging geen succes en geeft aan dat hun omzet niet of nauwelijks gestegen. Een tweede verschil bestaat tussen marktkoopliden in de foodsector en marktkoopliden in de non-foodsector. De laatste groep is vaker ontevreden over de verlenging van de vrijdagmarkt.

De drie nieuwe marktkoopliden vinden het aantal bezoekers op de vrijdagmiddag (veel) te weinig. Eén marktkoopman merkt nog wel wat groei in het aantal bezoekers, de andere twee niet. Alle drie geven zij aan niet echt tevreden te zijn met hun omzet.

Van de marktkoopliden die zowel op vrijdag als op zaterdag op de markt staan geeft driekwart aan dat zij door de verlenging van de vrijdagmarkt niet of nauwelijks last hebben gehad van een omzetsdaling op zaterdag. Drie marktkoopliden geven aan dat er weliswaar sprake is van een omzetsdaling op zaterdag, maar dat de omzetstijging op vrijdag (veel) groter is. Slechts twee marktkoopliden geven aan dat de omzetsdaling op zaterdag net zo groot is als de omzetstijging op vrijdag en dat er voor hen dus netto geen verbetering is.

De verbeteringsuggesties zijn met name afkomstig van de marktkoopliden die niet tevreden zijn met de nieuwe situatie en zijn in die zin niet verrassend: 'de vrijdagmiddagmarkt afschaffen' of 'tot maximaal 14:00 uur door laten gaan'. Meer promotie is een andere suggestie die door meerdere marktkoopliden gedaan wordt.

Bedrijven rond de markt

Van de 57 benaderde bedrijven hebben er 38 meegewerkt aan het onderzoek, een respons van 67%. Dit is iets lager dan in het draagvlakonderzoek van 2003 (76%).

Het merendeel van de bedrijven rond de markt is positief over de verlenging van de vrijdagmarkt: circa de helft vindt de nieuwe situatie een sterke verbetering en een kwart spreekt van een lichte verbetering. Slechts twee bedrijven beschouwen de nieuwe situatie als een verslechtering, maar deze bedrijven waren bij het ingaan van de verlenging nog niet in de Binnenstad gevestigd.

Zeven op de tien bedrijven geven aan (veel) meer klanten op vrijdagmiddag te hebben sinds de verlenging van de markt. Dit is beduidend meer dan het aantal bedrijven dat een toename in klandizie op de vrijdagochtend en de zaterdag rapporteert. De toename van het aantal klanten op vrijdagmiddag lijkt slechts in beperkte mate substitutie op vrijdagochtend of zaterdag met zich mee te brengen: slechts één op de tien bedrijven geeft aan minder klanten te hebben op deze dag(delen). De verlenging van de vrijdagmarkt naar de middag heeft dus duidelijk een extra bezoekgenererend effect gehad. Bij het merendeel (80%) van de ondervraagde bedrijven is er over de periode vrijdagochtend t/m zaterdag gezien per saldo dan ook sprake van een toename van het aantal klanten sinds de verlenging van de vrijdagmarkt. Slechts drie van de ondervraagde bedrijven geven aan dat er als gevolg van de verlenging van de markt sprake is geweest van een afname van het aantal klanten. Dit blijken alle bedrijven in de horecabranche te zijn. Deze bedrijven ondervinden wellicht concurrentie van de markt en/of zijn door de markt minder zichtbaar voor het publiek. Twee van deze drie bedrijven waren bij het ingaan van de verlenging nog niet in de Binnenstad gevestigd, zodat in hun geval formeel niet van minder klanten worden gesproken ten opzichte van de situatie voor de verlenging. Wel kunnen zij hun klandizie in de loop van het jaar hebben zien teruglopen.

Slechts een klein aantal bedrijven kwam nog met verbeteringsuggesties, een teken dat de meeste bedrijven tevreden zijn met de huidige gang van zaken. Ten slotte werd ook door bedrijven op het belang van promotie gewezen.

1 Inleiding

In mei 2004 is de vrijdagmarkt op initiatief van de gemeente verlengd naar de middag. Dit ging niet zonder slag of stoot: veel marktkoopliden waren tegen verlenging omdat zij daar weinig brood in zagen en/of omdat zij daardoor organisatorisch in de knel dreigden te komen. Bij de start van de verlenging is toegezegd dat de nieuwe situatie binnen een jaar zou worden geëvalueerd. Het Sociaal Geografisch Bureau (SGB) is gevraagd ten behoeve van deze evaluatie een onderzoek uit te voeren onder de betrokkenen bij de vrijdagmarkt: de marktkoopliden, de bezoekers en de omliggende bedrijven. In dit rapport doen wij verslag van onze bevindingen.

1.1 Achtergrond en onderzoeksvragen

De belangrijkste argumenten voor verlenging van de markt waren de overlast die winkels en andere consumentverzorgende bedrijven rond de markt midden op de dag hadden van het opruimen en schoonmaken van de markt en het blijven staan van lege kramen. Uit het door het SGB in 2003 uitgevoerd draagvlakonderzoek bleek 70% van de consumentverzorgende bedrijven rond de weekmarkt in mindere of meerdere mate overlast te ondervinden. 90% bleek voor verlenging van de markt naar de middag.¹

Een ander argument was een betere bediening van de consument. Uit hetzelfde draagvlakonderzoek bleken veel marktbezoekers voorstander van verlenging. De toename van het marktbezoek op vrijdag werd op minimaal 30% becijferd. Minimaal omdat dit alleen was gebaseerd op de toenmalig marktbezoekers en additionele bezoekgenererende effecten daarin niet waren verdisconteerd. Ook een meerderheid van de consumenten die op vrijdagmiddag 'naar de stad kwamen' vond - hoewel de meeste zich niet bleken te storen aan de leegstaande kramen - verlenging van de markt een goed idee.

De belangrijkste tegenargumenten kwamen van de marktkoopliden zelf. Er was tegenstand vanwege het in het gedrang komen van voorbereidingen van de zaterdagmarkt, vanwege overschrijding van het maximale aantal uren dat men mag, kan of wil werken en vanwege het niet verwachten van enige omzetsijging. Relevant in dit verband is dat het draagvlakonderzoek de verwachting uitsprak dat de zaterdagmarktkoopliden als gevolg van de verlenging van de vrijdagmarkt met een daling van het aantal bezoekers met 15% zouden kunnen worden geconfronteerd. Voor marktkoopliden die én vrijdag én zaterdag op de Dordtse markt staan resteerde zo per saldo naar verwachting slechts een bescheiden winst aan klandizie van 5%.

Bovenstaande argumenten, c.q. verwachte effecten brengen ons voor de evaluatie van de vrijdagmiddagmarkt op de volgende onderzoeks-

vragen:

Hoe kijken consumentverzorgende bedrijven rond de markt tegen de verlenging van de vrijdagmarkt aan. Is men tevreden(er) met de huidige situatie? Zijn er nog verbeteringen gewenst? Ervaart men meer klandizie op vrijdagmiddag dan voorheen? Is er sprake van een generatie-effect of alleen van substitutie van klanten op zaterdag door klanten op vrijdag? Als er alleen sprake is van substitutie is dat dan niet toch een welkome situatie?

Hoe kijken de marktkoopliden aan tegen de verlenging van de vrijdagmarkt? Heeft men voorziene organisatorische problemen naar tevredenheid kunnen oplossen? In welke mate is sprake van meer klandizie/omzetsijging, onderscheiden naar marktkoopliden die alleen op vrijdag in Dordrecht op de markt staan en koopliden die zowel vrijdag als zaterdag staan? Zijn er - afgezien van meer omzet - nog verbeteringen gewenst en mogelijk?

Hoe heeft het aantal bezoekers van de vrijdagmiddagmarkt zich ontwikkeld? Welk aandeel bezoekers kwam voorheen niet of minder vaak op de markt? Welke aandeel kwam voorheen zelfs niet of minder vaak in de stad? Welk aandeel komt nu op vrijdagmiddag i.p.v. vrijdagochtend, respectievelijk zaterdag?

Wat vinden consumenten in het algemeen (dus ongeacht of ze nu marktbezoeker zijn of niet) van de nieuw ontstane situatie waarin het straatbeeld niet meer zoals voorheen wordt ontzien door lege kramen?

1.2 Opzet en uitvoering

De drie doelgroepen – bedrijven, marktkoopliden en marktbezoekers – zijn als volgt benaderd.

1. Enquête onder de consumentverzorgende bedrijven rond de markt

Net als in het draagvlakonderzoek hebben wij

alle consumentverzorgende bedrijven aan de Sarisgang, het Statenplein, de Nieuwstraat (deel aan Statenplein), de Statenplaats en de Statengang een korte vragenlijst toegestuurd (voor de vragenlijst zie bijlage 1). De bedrijven in het winkelcentrum Drievriendenhof hebben we centraal via de manager benaderd. Van de 57 benaderde bedrijven hebben er 38 meegewerkt aan het onderzoek, een respons van 67%. Dit is iets lager dan in het draagvlakonderzoek van 2003 (76%).

2. Enquête onder de marktkoopliden van de vrijdagmarkt

Alle marktkoopliden van de vrijdagmarkt hebben we een korte vragenlijst van toegestuurd. We hebben de nieuwe marktkoopliden, d.w.z. zij die pas na de verlenging van de vrijdagmarkt zijn gekomen, een aangepaste vragenlijst gestuurd (voor de vragenlijsten zie bijlage 2).

Van de 64 benaderde marktkoopliden hebben er 47 meegewerkt aan het onderzoek, een respons van 73%. Het gaat om 44 van de 57 marktkoopliden die ook al vóór de verlenging op de markt stonden en 3 van de 7 marktkoopliden die pas na de verlenging op de Dordtse markt staan. Van de 57 "oude" marktkoopliden hebben er dus 13 niet gereageerd. Dit aantal is

nagenoeg gelijk aan de 11 non-responden in het draagvlakonderzoek van 2003.

3. Enquête onder bezoekers van de vrijdagmiddagmarkt

Op twee achtereenvolgende vrijdagen (15 en 22 april) hebben we bezoekers van de vrijdagmiddagmarkt geënquêteerd. Er is geënquêteerd tussen 13:00 uur en 15:30 uur. De enquêtes zijn afgenomen door gekwalificeerde enquêteurs van het SGB. Er is gewerkt met een vragenlijst van 2 kantjes A4 (zie bijlage 3). Aan de hand van tellingen hebben we een inschatting gemaakt van het druktebeeld op de markt per half uur. Op basis van deze gegevens hebben we de enquêtegegevens herwogen naar het werkelijke druktebeeld. In totaal hebben 142 marktbezoekers meegewerkt aan de enquête.

1.3 Leeswijzer

We bespreken in het vervolg van dit rapport de uitkomsten van de drie enquêtes. Achtereenvolgens gaan we in op de bezoekers van de vrijdagmiddagmarkt (hoofdstuk 2), de marktkoopliden (hoofdstuk 3) en de consumentverzorgende bedrijven (hoofdstuk 4).

¹ SGB (2003), *Onderzoek draagvlak vrijdagmiddagmarkt*

2 Bezoekers vrijdagmarkt

Hoe heeft het aantal bezoekers van de vrijdagmiddagmarkt zich ontwikkeld? Welk aandeel bezoekers kwam voorheen niet of minder vaak op de markt? Komt men nu op vrijdagmiddag in plaats van vrijdagochtend of zaterdag? Het antwoord op deze vragen geven we in dit hoofdstuk. We beginnen met een introductie van de ondervraagde marktbezoekers.

2.1 Over de ondervraagde marktbezoekers

We schetsen in deze paragraaf eerst een beeld van de ondervraagde marktbezoekers: hoe vaak komen ze naar de vrijdagmarkt? Hoe vaak komen ze 's middags? En gaan ze ook wel eens op zaterdag naar de markt? We vergelijken de responsgroep met die uit het draagvlakonderzoek van 2003.

Het gaat in deze paragraaf om de kenmerken van onze responsgroep (d.w.z. de bezoekers van de vrijdagmiddagmarkt) en niet om het marktbezoekgedrag in het algemeen.

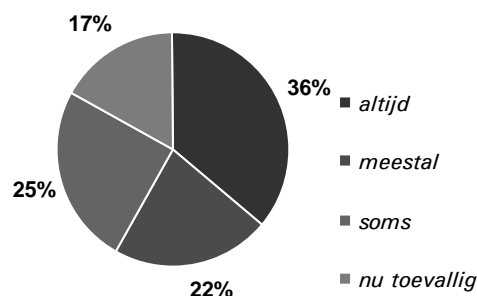
Tabel 2.1 Frequentie vrijdagmarktbezoek

	bezoek vrij- dagmarkt* 2005 (n = 142)	bezoek vrij- dagochtend- markt 2003 (n = 100)
ledere week.	49	54
Twee tot drie keer per maand.	15	15
Een keer per maand.	13	8
Een keer per twee maanden.	4	10
Minder dan één keer per twee maanden.	6	13
Dit is de eerste keer.	2	-
Ik ben hier toevallig.	12	-

* gevraagd aan vrijdagmiddagmarktbezoekers

Bijna tweederde van de ondervraagde marktbezoekers komt minstens twee keer per maand naar de vrijdagmarkt. Een klein aandeel van de bezoekers komt incidenteel naar de vrijdagmarkt. Ongeveer één op de tien bezoekers bleek op het tijdstip van enquêteren toevallig op de markt te zijn. De verschillen met de responsgroep in 2003 zijn beperkt.

Figuur 2.1 Hoe vaak komt men 's middags? (n = 123)

Van de ondervraagde bezoekers komt ruim de helft meestal of altijd op de vrijdagmiddag naar de markt.

Tabel 2.2 Frequentie zaterdagmarktbezoek

	bezoek zaterdagmarkt 2005 (n = 127)*	bezoek zaterdagmarkt 2003 (n = 100)
ledere week.	30	28
Twee tot drie keer per maand.	27	18
Een keer per maand.	11	15
Een keer per twee maanden.	3	9
Minder dan een keer per twee maanden.	8	14
nooit	21	16

* gevraagd aan de bezoekers van de vrijdagmiddagmarkt (exclusief 'toevallige bezoekers')

Ruim de helft van de ondervraagde vrijdagmarktbezoekers komt ook regelmatig op de zaterdagmarkt. Een vijfde komt nooit op zaterdag. In totaal komt zo'n 45% niet vaker dan een keer per maand op de zaterdagmarkt. Dit gegeven – en de voorgaande uitkomsten – geven aan dat de vrijdagmiddagmarkt inmiddels voor een belangrijk deel een eigen publiek trekt.

Tabel 2.3 Combinatie bezoek vrijdagmarkt en zaterdagmarkt*

	2005 (n = 127)	2003 (n = 100)
Zowel op vrijdag als op zaterdag: minstens twee keer per maand.	48	31
Voornamelijk op vrijdag en maximaal een keer per maand op zaterdag .	24	38
Voornamelijk op zaterdag en maximaal een keer per maand op vrijdag.	9	14
Maximaal een keer per maand op zowel vrijdag als zaterdag.	19	17

* gevraagd aan de bezoekers van de vrijdag (middag) markt (exclusief 'toevallige bezoekers')

Het combineren van de gegevens over de vrijdagmarkt en de zaterdagmarkt levert het volgende beeld op. De helft van de ondervraagde bezoekers is een trouwe klant: zij komen zowel op vrijdag als op zaterdag minstens twee keer per maand. Rond een vijfde kunnen we typeren als minder frequente bezoekers: zij komen zowel op vrijdag als op zaterdag maximaal één keer per maand.

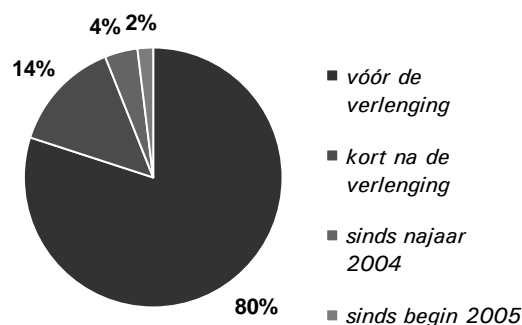
In vergelijking met 2003 is de groep 'trouwe marktbezoekers' onder de ondervraagden iets groter. Dit is een eerste indicatie dat bezoek aan de vrijdagmiddagmarkt in beperkte mate ten koste is gegaan van bezoek aan de zaterdagmarkt (zie verder 2.2).

2.2 Gevolgen van de verlenging voor bezoekfrequentie

In hoeverre heeft de verlenging van de vrijdagmarkt naar de middag gezorgd voor nieuwe bezoekers? Of voor een toename van het bezoek van bezoekers die al kwamen? In hoeverre is er een verschuiving geweest van bezoek op zaterdag naar de vrijdag?

We hebben de marktbezoekers gevraagd sinds wanneer ze op de vrijdagmarkt komen. Kwamen men ook al vóór de verlenging of is men pas daarna de vrijdagmarkt gaan bezoeken?

Figuur 2.2 Sinds wanneer bezoekt men de vrijdag markt? (n = 124)

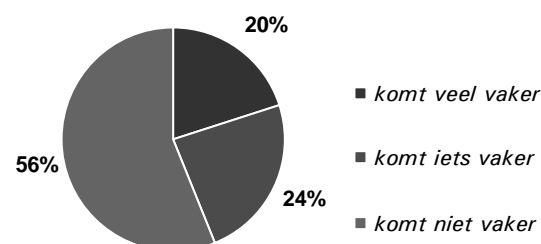

Het merendeel van de bezoekers kwam al vóór de verlenging naar de vrijdagmarkt. Ruim een op de tien bezoekers is kort na de verlenging de vrijdagmarkt gaan bezoeken en een beperkt aandeel bezoekt pas sinds enkele maanden de vrijdagmarkt.

Vaker vrijdagmarktbezoek

De bezoekers die al naar de vrijdagmarkt kwamen, hebben we gevraagd of zij nu vaker naar de markt komen dan toen er alleen nog 's ochtends markt was.

Figuur 2.3 Komt men nu vaker naar de vrijdagmarkt? (in % van degenen die al vóór de verlenging naar de markt kwamen n = 97)

Iets minder dan de helft van de bezoekers die al voor de verlenging op vrijdag de markt bezochten, komt tegenwoordig vaker naar de vrijdagmarkt: een kwart komt iets vaker, een vijfde komt veel vaker.

Op het totaal aantal bezoekers betekent dat dat 34% vaker de vrijdagmarkt is gaan bezoeken (19% iets vaker, 15% veel vaker).

Om een idee te krijgen van de omvang van de toename in marktbezoek hebben we de bezoekfrequentie van de bezoekers die de vrijdagmarkt al bezochten, maar tegenwoordig vaker komen nader bekeken. We hebben op basis van de huidige bezoekfrequentie een inschatting gemaakt van het aantal marktbezoeken dat deze groep per maand aflegt. Hetzelfde hebben we gedaan met de bezoekfrequentie vóór de verlenging van de markt. De toename van het aantal marktbezoeken hebben we vervolgens gerelateerd aan het totaal aantal bezoeken per maand van alle ondervraagde bezoekers vóór de verlenging van de markt. Afgaande op de bezoekfrequentie vóór en na de verlenging kunnen we stellen dat deze groep verantwoordelijk is voor een toename van het aantal oorspronkelijke marktbezoeken van vrijdagmiddagmarktbezoekers die voorheen ook al op de vrijdagmarkt kwamen van rond de 30%.

Het is van belang hierbij op te merken dat deze berekening op een kleine groep respondenten is gebaseerd en uitsluitend als indicatie opgevat moet worden.

Nieuwe vrijdagmarktbezoekers

Zoals we in de vorige paragraaf zagen, is 20% van de ondervraagde bezoekers pas na de verlenging de vrijdagmarkt gaan bezoeken. We hebben deze groep gevraagd of hun bezoek een rechtstreeks gevolg is van de verlenging van de markt: voor driekwart van deze groep blijkt dat het geval te zijn.

Bezien over de totale groep bezoekers betekent dat het volgende: 15% van de ondervraagde bezoekers is door de verlenging de vrijdagmarkt gaan bezoeken.

Om een indruk te krijgen van de toename van het marktbezoek door deze nieuwe groep bezoekers hebben we een berekening gehanteerd vergelijkbaar met de bovenstaande: we hebben op basis van de huidige bezoekfrequentie een inschatting gemaakt van het aantal bezoeken per maand en dat gerelateerd aan het totaal aantal marktbezoeken vóór de verlenging. We zijn hierbij uitgegaan van alle nieuwe bezoeken

(inclusief degenen die niet speciaal door de verlenging zijn gekomen). Deze groep nieuwe bezoekers heeft – afgaande op hun huidige bezoekfrequentie – gezorgd voor een toename van het aantal marktbezoeken van circa 25% ten opzichte van het oorspronkelijke aantal marktbezoeken op vrijdag van de huidige vrijdagmiddagmarktbezoekers die voorheen ook al op de vrijdagmarkt kwamen. Ook hierbij geldt dat de berekening is gebaseerd op een beperkt aantal respondenten en als indicatie opgevat moet worden.

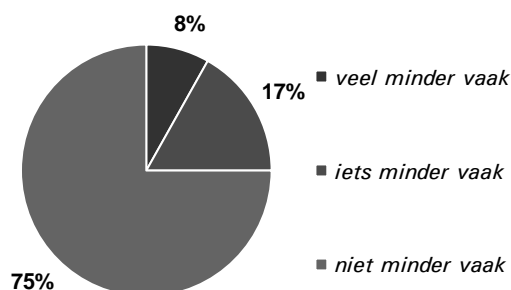
Totaal effect

Beide resultaten gecombineerd met het gegeven dat het marktbezoek op vrijdagmiddag zich verhoudt tot dat op vrijdagochtend als 1 op 3 à 5, levert op dat het totale marktbezoek op vrijdag als gevolg van de verlenging naar de middag met 6% tot maximaal 10% is toegenomen. Dit is beduidend minder dan in het draagvlakonderzoek werd verwacht. Daarin sprak 44% van alle vrijdagochtendbezoekers de verwachting uit vaker naar de vrijdagmarkt te gaan, als die ook 's middags zou zijn en werd de verwachte toename van het bezoek geschat op 30%².

Afname zaterdagmarktbezoek

In hoeverre heeft de toename van het bezoek aan de vrijdagmarkt voor een afname gezorgd van het bezoek op de zaterdagmarkt? Met andere woorden: in hoeverre is er sprake van een verschuiving in het marktbezoek?

Figuur 2..4 Minder vaak naar de zaterdagmarkt, nu er ook op vrijdagmiddag markt is? (n = 127)

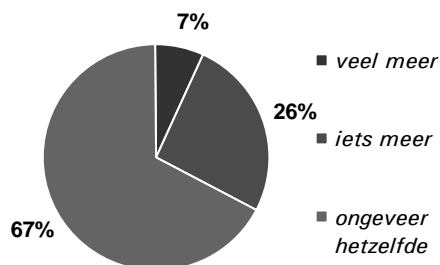
Voor driekwart van de bezoekers geldt dat een dergelijke verschuiving in het marktbezoek niet heeft plaatsgevonden: zij gaan niet minder vaak

naar de zaterdagmarkt. Voor een kwart van de bezoekers is er wel sprake van een verschuiving. Een vergelijking tussen de huidige bezoekfrequentie van de zaterdagmarkt en de bezoekfrequentie vóór de verlenging laat zien dat het aantal bezoeken aan de zaterdagmarkt (van de ondervraagde vrijdagmarktbezoekers) met circa 13% is afgenomen. Over het totale zaterdagmarktbezoek bezien is dit een zeer geringe krimp van slechts 1,5 à 2%. Ook al gaat het ook hier om een indicatie, deze krimp van het zaterdagbezoek is net als de toename van het vrijdagbezoek beduidend lager dan in het draagvlakonderzoek werd verwacht.

Gevolgen voor bestedingen en winkelbezoek

In hoeverre heeft de verlenging van de vrijdagmarkt gevolgen gehad voor het bestedingspatroon? We hebben het de bezoekers gevraagd.

Figuur 2.5 Meer gaan besteden op markt als gevolg van verlenging (n = 127)?*

* in totaal op de vrijdag- en zaterdagmarkt samen

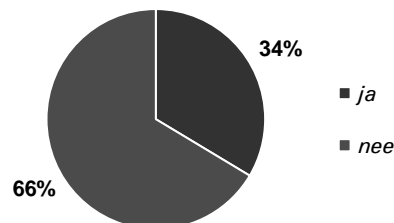
Een derde van de bezoekers geeft aan door de invoering van de vrijdagmiddagmarkt méér te besteden op de Dordtse markt; 7% spreekt zelfs van 'veel meer'.

Het vaker bezoeken van de markt betekent niet automatisch meer besteden; bezoekers kunnen ook alleen voor de gezelligheid komen, alleen kijken, niet kopen; ook betekent meer besteden niet automatisch vaker komen: het blijkt dat bezoekers die niet vaker komen sinds de verlenging soms ook aangeven door de invoering van de vrijdagmiddagmarkt meer te besteden; dat zou bijvoorbeeld kunnen komen omdat men langer op de markt verblijft.

Een bezoek aan de markt wordt regelmatig gecombineerd met winkelen. Uit het draagvlakonderzoek² bleek dat 42% van de bezoekers van de – toen nog – vrijdagochtendmarkt het marktbezoek altijd of meestal combineerde met een bezoek aan de winkels.

In hoeverre heeft de verlenging van de vrijdagmarkt gevolgen gehad voor de mate waarin bezoekers winkelen in de Dordtse Binnenstad?

Figuur 2.6 Vaker gaan winkelen als gevolg van verlenging (n = 126)?

Een derde van de marktbezoekers geeft aan door de uitbreiding van de vrijdagmarkt vaker te winkelen in de Dordtse binnenstad (d.w.z. in totaal, niet alleen op vrijdag).

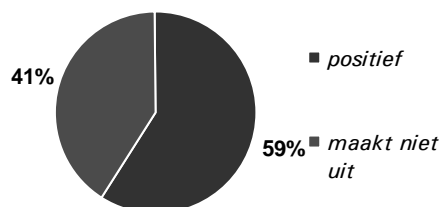
Lege kramen

Toen de vrijdagmarkt nog alleen in de ochtend was bleven 's middags de lege kramen staan voor de zaterdagmarkt.

Uit het draagvlakonderzoek bleek dat tweederde van de marktbezoekers zich niet aan deze situatie stoorde of er geen erg in had. Voor slechts 5% waren de lege kramen een reden om de stad op vrijdagmiddag te mijden.

In een recent onderzoek³ is passanten in het kernwinkelgebied gevraagd naar hun mening over de nieuwe situatie: geen lege kramen meer op vrijdagmiddag. Zes op de tien bezoekers vinden dit positief; voor de rest maakt het niet uit.

Figuur 2.7 Waardering situatie zonder lege kramen op vrijdag

Bron: SGB (2005) Passantenenquête Kernwinkelgebied 2004

Waardering Dordtse weekmarkt

De vrijdagmarktbezoekers zijn over het algemeen (zeer) tevreden over de Dordtse markt: zij geven een 7,6 als gemiddeld rapportcijfer. De waardering is een fractie lager dan in 2003.

Tabel 2.4 Rapportcijfer voor de Dordtse markt*

	2005 (n = 128)	2003 (n = 100)
onvoldoende (lager dan 6)	2%	2%
voldoende (6-7)	43%	28%
ruim voldoende (hoger dan 7)	56%	70%
gemiddeld	7,6	7,8

* volgens de vrijdagmarktbezoeker (exclusief toevallige bezoekers); voor 2003 gaat het om de vrijdagochtendmarktbezoeker

Herkomst bezoekers

Tot slot hebben we geïnformeerd naar de herkomst van de marktbezoekers.

Tabel 2.5 Herkomst bezoekers vrijdagmarkt *

	2005 (n = 128)	2003 (n = 100)
Dordrecht	85	90
Zwijndrecht	5	5
Papendrecht	6	1
anders	5	4

* exclusief toevallige bezoekers

Het merendeel van de vrijdagmiddagmarktbezoekers komt (net als de vrijdagochtendmarktbezoekers in 2003) uit Dordrecht. Zo'n 15% komt van buiten de stad.

² SGB (2003) Onderzoek draagvlak vrijdagmiddagmarkt

³ SGB (2005) Passantenenquête Kernwinkelgebied 2004

3 Marktkoopliden

Uit het draagvlakonderzoek bleek dat de meerderheid van de marktkoopliden een verlenging van de vrijdagmarkt niet zag zitten. Hoe staan zij nu tegenover de nieuwe situatie? Hebben zij de verwachte organisatorische problemen op kunnen lossen? In welke mate is er sprake van meer klandizie en omzetstijging? Zijn er nog verbeteringen mogelijk? We beginnen met de kenmerken van de ondervraagde marktkoopliden. In dit hoofdstuk worden de uitkomsten in percentages gepresenteerd. Bij de interpretatie van deze percentages dient men zich te realiseren dat zij een beperkt absoluut aantal respondenten vertegenwoordigen.

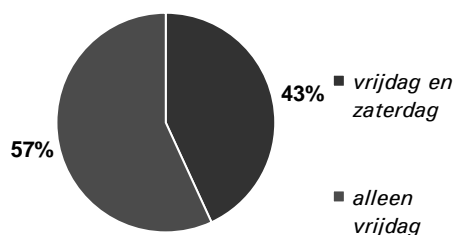
3.1 Profiel

Drie op de tien ondervraagde marktkoopliden zijn werkzaam in de branche 'andere voedingsmiddelen'. De overige marktkoopliden zijn verdeeld over de andere branches.

Tabel 3.1 Branche waarin marktkoopliden werkzaam zijn (n = 47)

	aantal	%
groente en fruit	7	15%
andere voedingsmiddelen (hoofdzakelijk niet bedoeld voor directe consumptie ter plekke)	15	32%
bloemen en planten	5	11%
kleding/stoffen	8	17%
overige niet-voedingsmiddelen	7	15%
voedingsmiddelen bedoeld voor directe consumptie ter plekke (patat, stroopwafels e.d.)	5	11%

Figuur 3.1 Vrijdag en/of zaterdag op de markt (n = 44)*

* exclusief de 3 nieuwe marktkoopliden

Van de ondervraagde marktkoopliden staan er ruim vier op de tien ook op zaterdag op de markt.

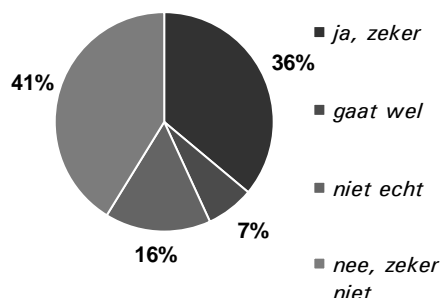
In vergelijking met de totale populatie blijkt de respons onder de marktkoopliden in de non-food branche iets lager te zijn. Er is nauwelijks

verschil tussen de responsgroep en de totale populatie waar het gaat om het alleen op vrijdag of zowel op vrijdag als zaterdag op de markt staan.

3.2 Mening over nieuwe situatie

In hoeverre vinden de marktkoopliden de verlenging van de vrijdagmarkt een succes?

Figuur 3.2 Verlenging een succes? (n = 44)

* exclusief de 3 nieuwe marktkoopliden

De meningen van de marktkoopliden zijn verdeeld. Rond een derde is ronduit positief: zij vinden de verlenging zeker een succes. Iets meer marktkoopliden hebben een tegenovergestelde mening: de verlenging is volgens hen zeker geen succes te noemen. Nog eens een kwart is niet echt overtuigend positief of negatief. In hun toelichting zeggen de marktkoopliden onder meer het volgende:

Positieve reacties: *de extra uren zijn lonend, meer omzet, de toename van bezoekers gaat steeds beter.*

Negatieve reacties: *meer kosten (personeel) bij gelijkblijvende omzet, de bezoekers komen nu teveel verspreid, 's middags loopt er helemaal*

geen volk, langer werken, zelfde ontvangsten, kan geen handel meer inkopen voor de zaterdagmarkt, vanaf een uur of twee verkopen wij niets meer.

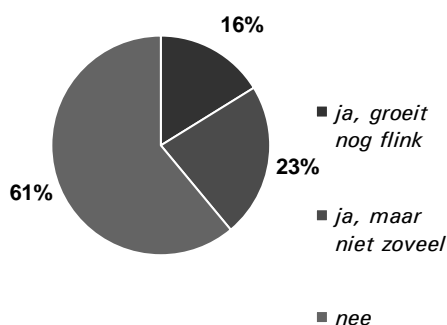
Uit een nadere analyse blijkt dat met name de marktkoopliden die ook op zaterdag op de Dordtse markt staan de verlenging een succes vinden en de marktkoopliden die alleen op vrijdag staan overwegend negatief reageren.

Een tweede analyse laat zien dat marktkoopliden in de foodsector positiever zijn over de verlenging van de vrijdagmarkt dan de marktkoopliden in de non-foodsector. Van de marktkoopliden in de foodsector vindt 52% de verlenging zeker een succes, voor de non-food is dat 12%. Hiervoor zagen we dat de respons van marktkoopliden in de non-foodsector iets lager ligt. Bij een herweging naar de werkelijke populatie zou het totale percentage dat de verlenging 'zeker een succes' vindt iets, maar niet meer dan 2% punt lager uitkomen.

3.3 Aantal bezoekers

Op de vraag of men nog groei bemerkt in het aantal bezoekers op vrijdag reageren zes van de tien marktkoopliden negatief: volgens hen zit er geen groei meer in. Rond een kwart bemerkt nog wel wat groei, maar niet veel meer. Volgens 16% neemt het aantal bezoekers op de vrijdagmiddag juist nog flink toe.

Figuur 3.3 Zit er nog groei in aantal bezoekers? (n=44)

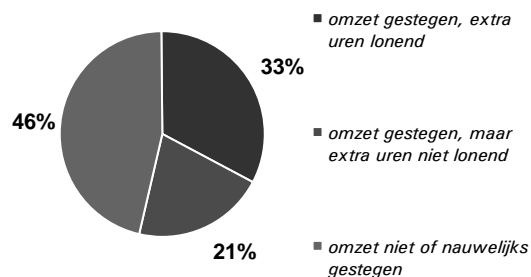

De drie nieuwe marktkoopliden vinden het aantal bezoekers op de vrijdagmiddag (veel) te weinig. Eén marktkoopman merkt nog wel wat groei in het aantal bezoekers, de andere twee niet.

3.4 Omzetstijging

We hebben de marktkoopliden gevraagd in hoeverre hun omzet op de vrijdag gestegen is ten opzichte van de oude situatie.

Figuur 3.4 Omzetstijging? (n=43)*

* exclusief de drie nieuwe marktkoopliden

Een derde van de ondervraagde marktkoopliden geeft aan dat de omzet naar tevredenheid gestegen is sinds de verlenging van de markt. Voor een vijfde is de omzet ook gestegen, maar de extra uren die ze daarvoor moeten draaien, maken het volgens hen niet lonend. Volgens bijna de helft van de marktkoopliden is de omzet op vrijdag niet of nauwelijks gestegen.

Ook hier zien we het verschil tussen de marktkoopliden die zowel op vrijdag als op zaterdag op de markt staan en zij die alleen op vrijdag staan. De eersten zijn positief over de omzetstijging, volgens het merendeel van de laatste groep is hun omzet niet of nauwelijks gestegen.

De marktkoopliden die pas na de verlenging van de markt zijn gekomen hebben we gevraagd in hoeverre zij tevreden zijn met hun omzet op vrijdag. Twee van de drie geven aan niet echt tevreden te zijn en de ander geeft het oordeel 'gaat wel'.

In hoeverre is er sprake van een verschuiving van de omzet van zaterdag naar vrijdag? We hebben deze vraag gesteld aan de 19 marktkoopliden die zowel op zaterdag als op vrijdag op de Dordtse markt staan.

De eerdere uitkomsten worden bevestigd: driekwart geeft aan dat er niet of nauwelijks sprake is van een omzetsdaling op zaterdag. Drie marktcooplleden geven aan dat er weliswaar sprake is van een omzetsdaling op zaterdag, maar dat de omzetsstijging op vrijdag (veel) groter is. Slechts twee marktcooplleden geven aan dat de omzetsdaling op zaterdag net zo groot is als de omzetsstijging op vrijdag en dat er voor hen dus netto geen verbetering is.

3.5 Verbetersuggesties

Welke verbetersuggesties dragen de marktcooplleden aan voor de vrijdagmarkt? De reacties zijn met name afkomstig van degenen die niet tevreden zijn met de nieuwe situatie en daar via deze vraag nog eens op wijzen: zij zouden graag zien dat de markt vrijdagmiddag weer afgeschaft wordt of tot maximaal 14:00 uur door gaat.

Andere suggesties: meer promotie in de regio, meer gratis kleine advertenties, veel reclame.

4 Consumentverzorgende bedrijven rond de markt

Hoe kijken consumentverzorgende bedrijven rond de markt tegen de verlenging van de markt aan? Ervaart men meer klandizie op vrijdagmiddag dan voorheen? Zijn er nog verbeteringen gewenst als het gaat om de markt? Op deze en andere vragen gaan we in dit hoofdstuk in. We beginnen met het profiel van de ondervraagde bedrijven. Ook in dit hoofdstuk geldt dat de percentages een beperkt absoluut aantal respondenten vertegenwoordigen.

4.1 Profiel bedrijven

Tabel 4.1 Locatie bedrijven (n = 38)

	Aantal	%
Sarisgang	11	29%
Statenplein	19	50%
Nieuwstraat	3	8%
Statenplaats	3	8%
Statengang	2	5%

Tabel 4.2 Hoofdactiviteit (n = 38)

	Aantal	%
detailhandel in voedings- en genotmiddelen	3	8%
detailhandel in kleding of schoeisel	5	13%
detailhandel in overige niet-voedingsmiddelen	16	42%
horeca	6	16%
overige consumentverzorging (kapsalon, bank etc)	6	16%
warenhuis/winkelcentrum	2	5%

Het merendeel van de ondervraagde bedrijven is gevestigd aan het Statenplein en de Sarisgang. Iets minder dan de helft van de bedrijven heeft als hoofdactiviteit 'detailhandel in overige niet-voedingsmiddelen'. De overige bedrijven zijn verdeeld over de andere categorieën.

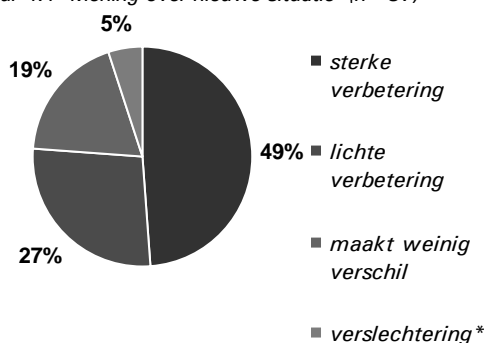
4.2 Mening over nieuwe situatie

We hebben de bedrijven gevraagd wat zij vinden van de huidige situatie (de markt ook 's middags), in vergelijking met de oude situatie (markt alleen in de ochtend).

Het merendeel van de bedrijven is positief: circa de helft vindt de nieuwe situatie een sterke verbetering en een kwart spreekt van een lichte verbetering. Slechts twee bedrijven beschouwen de nieuwe situatie als een verslechtering. Bij nadere beschouwing blijken deze beide bedrijven bij het ingaan van de verlenging van de vrijdagmarkt nog niet in de Dordtse Binnenstad te zijn gevestigd. Formeel kunnen deze bedrijven dus niet van een verslechtering spreken. Wij interpreteren hun opgave zo, dat zij verwachten dat een

markt alleen op de vrijdagochtend beter voor hun bedrijf zou zijn.

Figuur 4.1 Mening over nieuwe situatie (n = 37)

* het gaat om 2 bedrijven die zich pas na het ingaan van de verlenging van de vrijdagmarkt in mei 2004 in de Binnenstad gevestigd hebben; formeel kan in deze gevallen dus niet van een verslechtering worden gesproken

In hun toelichting zeggen bedrijven onder meer het volgende:

Positieve reacties: *er is de hele vrijdag wat te doen, stad leeft veel meer, meer mensen, meer omzet, mensen blijven langer in de stad, veel beter aanzicht in plaats van lege kramen, er lopen meer mensen langs mijn winkel, ik verkoop hierdoor meer producten*

Negatieve reacties: *ik verkoop minder, meer concurrentie en auto's van marktlui voor de deur; mensen zijn al 30 jaar gewend aan de markt op alleen de ochtend, dit verbeteren kost tijd, inzet en vooral publiciteit; hetgeen vooral in de regio niet voldoende is.*

4.3 Verandering in klandizie

Heeft de verlenging van de markt op vrijdagmiddag gezorgd voor een verandering in het aantal klanten van de bedrijven die rondom de markt gevestigd zijn? Een directe relatie leggen is niet mogelijk; wel hebben we informatie over de ontwikkeling in klandizie sinds de verlenging van de vrijdagmarkt.

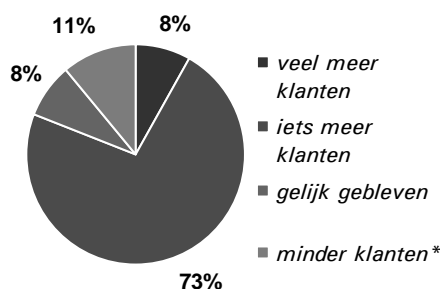
Tabel 4.3 Veranderingen in klandizie (n = 35)

	Vrijdag-ochtend (%)	Vrijdag-middag (%)	Zaterdag (%)
Veel meer klanten	6	17	21
Iets meer klanten	33	54	24
Gelijk gebleven	50	23	44
Minder klanten	11*	6*	12*

* inclusief 2 bedrijven die zich pas na het ingaan van de verlenging van de vrijdagmarkt in mei 2004 in de Binnenstad hebben gevestigd; formeel kan in deze gevallen dus niet van minder klanten worden gesproken ten opzichte van de situatie voor de verlenging

Zeven op de tien bedrijven geven aan (veel) meer klanten op vrijdagmiddag te hebben sinds de verlenging van de markt. Dit is beduidend meer dan het aantal bedrijven dat een toename in klandizie op de vrijdagochtend en de zaterdag rapporteert. De toename van het aantal klanten lijkt slechts in beperkte mate substitutie op vrijdagochtend of zaterdag met zich mee te brengen: slechts één op de tien bedrijven geeft aan minder klanten te hebben op deze dag(delen). De verlenging van de vrijdagmarkt naar de middag heeft dus duidelijk een extra bezoekgenererend effect gehad. Daarnaast is het, los van de verlenging van de vrijdagmarkt, natuurlijk ook positief nieuws voor de stad als totaal dat ondernemers ook op vrijdagochtend en zaterdag per saldo meer klandizie zien.

Figuur 4.2 Verandering aantal klanten over totale periode vrijdag t/m zaterdag (n = 36)

* 2 van de 4 bedrijven hebben zich pas na het ingaan van de verlenging van de vrijdagmarkt in mei 2004 in de Binnenstad gevestigd; formeel kan in deze gevallen dus niet van minder klanten worden gesproken ten opzichte van de situatie voor de verlenging

Wat betekent de verlenging van de vrijdagmarkt volgens de bedrijven nu per saldo voor de klandizie?

Bij het merendeel van de ondervraagde bedrijven is er per saldo (over de periode vrijdagochtend t/m zaterdag gezien) sprake van een toename van het aantal klanten sinds de verlenging van de vrijdagmarkt. Slechts vier van de ondervraagde bedrijven (11%) geven aan dat er sprake is geweest van een afname van het aantal klanten. Drie hiervan blijken bedrijven in de horecabranche te zijn. Deze bedrijven ondervinden wellicht concurrentie van de markt en/of zijn door de markt minder zichtbaar voor het publiek. Hieronder bevinden zich weer de 2 bedrijven die zich pas na het ingaan van de verlenging van de vrijdagmarkt in mei 2004 in de Binnenstad hebben gevestigd. In hun geval kan formeel dus niet van minder klanten worden gesproken ten opzichte van de situatie voor de verlenging. Wel kunnen zij hun klandizie in de loop van het jaar hebben zien teruglopen. Het vierde bedrijf geeft overigens aan dat de afname van het aantal klanten weinig met de verlenging van de vrijdagmarkt te maken heeft.

4.4 Verbetersuggesties

We hebben de bedrijven gevraagd of zij nog verbetersuggesties hebben voor de huidige vrijdagmarkt. Enkele bedrijven hebben een suggestie gedaan.

De meeste opmerkingen hadden betrekking op het voorkomen van overlast:

- pas opruimen nadat markt afgelopen is en niet al om 15.30
- doe iets aan de fietsen die overal neergezet worden
- alert blijven op geur-overlast
- zorgen voor minder zwerfvuil, minder herrie van veegwagens/blowers bij opruimen
- overlast van laden en lossen op de markt zo veel mogelijk beperken.

Elk van deze suggesties werd slechts door 1 bedrijf gedaan. Een teken dat de meeste bedrijven tevreden zijn over hoe het gaat en dat elk van de genoemde punten slechts voor een enkel bedrijf echt speelt.⁴

Naast bovenstaande punten is de suggestie gedaan om meer te adverteren en in de winter leuke acties te bedenken om nog meer mensen te trekken.

⁴ Van de zijde van het marktkantoor wordt ook aangegeven dat al zoveel mogelijk is gedaan om de overlast van de markt voor het omliggende bedrijfsleven zoveel mogelijk te beperken.

Bijlagen

--	--

Vragenlijst voor consumentverzorgende bedrijven rond de markt

1. **In welke straat is uw bedrijf gevestigd? (kruist u svp 1 antwoord aan)**

☐ Sarisgang	☐ Statenplein	
☐ Nieuwstraat	☐ Statenplaats	☐ Statengang

2. **Wat is de hoofdactiviteit van uw bedrijf? (kruist u svp 1 antwoord aan)**

- detailhandel in voedings- en genotmiddelen
 detailhandel in kleding of schoeisel
 detailhandel in overige niet-voedingsmiddelen
 horeca
 overige consumentverzorging (kapsalon, bank etc.)
 warenhuis/winkelcentrum

3. **Sinds mei vorig jaar is de vrijdagmarkt verlengd naar de middag. Wat vindt u van de huidige situatie (vrijdagmarkt van 8:30 tot 16:00 uur) in vergelijking met de oude situatie (vrijdagmarkt van 8:30 tot 13:00 uur)?**

☐ sterke verbetering	☐ maakt weinig verschil
☐ lichte verbetering	☐ verslechtering

4. **Wilt u uw antwoord op vraag 3 hier toelichten?**

5. **In hoeverre is het aantal klanten van uw bedrijf sinds de verlenging van de vrijdagmarkt naar de middag veranderd? Wilt u deze vraag eerst per dagdeel beantwoorden?**

vrijdagochtend	vrijdagmiddag	zaterdag
☐ veel meer klanten	☐ veel meer klanten	☐ veel meer klanten
☐ iets meer klanten	☐ iets meer klanten	☐ iets meer klanten
☐ gelijk gebleven	☐ gelijk gebleven	☐ gelijk gebleven
☐ minder klanten	☐ minder klanten	☐ minder klanten

6. **In hoeverre is het aantal klanten van uw bedrijf per saldo (over de totale periode van vrijdagochtend t/m zaterdag gezien) veranderd sinds de verlenging van de vrijdagmarkt?**

☐ veel meer klanten	☐ gelijk gebleven
☐ iets meer klanten	☐ minder klanten

7. **Heeft u nog verbetersuggesties als het gaat om de huidige vrijdagmarkt?**

Hartelijk dank voor uw medewerking!

--	--	--

Vragenlijst voor marktbezoekers

0. Enquêteur invullen: het is nu:

- 13.00 – 13.30 uur
- 13.30 – 14.00 uur
- 14.00 – 14.30 uur
- 14.30 – 15.00 uur
- 15.00 – 15.30 uur

1. Hoe vaak doet u inkopen op de vrijdagmarkt in Dordrecht? Is dat..... <oplezen>?

- iedere week
- 2 tot 3 keer per maand
- 1 keer per maand
- 1 keer per 2 maanden
- minder dan 1 keer per 2 maanden
- dit is de 1^e keer --> **ga naar vraag 7**
- ik ben hier toevallig --> **einde vragenlijst**

2. Hoe vaak komt u daarvan op de vrijdagmiddag?

- altijd
- meestal
- soms
- nu toevallig op vrijdagmiddag

3. Sinds wanneer komt u op de vrijdagmarkt? Kwam u ook al voor de verlenging naar de middag in mei 2004 of bent u pas daarna gaan komen?

- kwam al voor de verlenging (dus voor mei 2004) ---> **ga naar vraag 5**
- sinds een van de eerste maanden na start vrijdagmiddag (mei-aug 2004)
- sinds najaar 2004
- sinds begin 2005
- sinds enkele weken

4. Komt u nu op vrijdag naar de markt doordat de markt nu ook 's-middags is?

- ja
- nee, namelijk vanwege:

---> **ga naar vraag 7**

5. Komt u nu vaker naar de vrijdagmarkt dan toen er alleen nog 's ochtends markt was?

- veel vaker
- iets vaker
- nee --> **ga naar vraag 7**

6. U komt nu..... (antwoord vraag 1 oplezen) naar de vrijdagmarkt. Hoe vaak kwam u toen er alleen nog 's ochtends markt was?

- 2 tot 3 keer per maand
- 1 keer per maand
- 1 keer per 2 maanden
- minder dan 1 keer per 2 maanden

7. Hoe vaak doet u inkopen op de zaterdagmarkt in Dordrecht? Is dat <oplezen>?

- iedere week
- 2 tot 3 keer per maand
- 1 keer per maand
- 1 keer per 2 maanden
- minder dan 1 keer per 2 maanden
- nooit / nooit meer

8. Komt u nu minder vaak op de zaterdagmarkt, nu er ook op vrijdagmiddag markt is?

- veel minder vaak
- iets minder vaak
- nee --> ga naar vraag 10

9. U komt nu..... (antwoord vraag 7 oplezen) naar de zaterdagmarkt. Hoe vaak kwam u toen er nog geen markt op vrijdagmiddag was?

- iedere week
- 2 tot 3 keer per maand
- 1 keer per maand
- 1 keer per 2 maanden
- minder dan 1 keer per 2 maanden

10. Bent u als gevolg van de invoering van de vrijdagmiddagmarkt in totaal meer gaan besteden op de markt? (d.w.z. in geld uitgedrukt)

- ja, veel meer
- ja, iets meer
- nee, ongeveer hetzelfde gebleven

11. Winkelt u door de uitbreiding van de vrijdagmarkt naar de middag tegenwoordig vaker in de Dordtse Binnenstad? We bedoelen in totaal, niet alleen op vrijdag.

- ja
- nee

12. Welk rapportcijfer geeft u aan de Dordtse markt?

rapportcijfer:

13. Bent u van plan in de toekomst vaker dan nu op vrijdag naar de markt te gaan?

- dat kan niet want ik ga al iedere week
- ja, iets meer
- nee, ongeveer hetzelfde
- nee, minder vaak

14. In welke gemeente woont u?

- Dordrecht
- Zwijndrecht
- Papendrecht
- ergens anders, namelijk:

Hartelijk dank voor uw medewerking!

--	--

Vragenlijst voor marktkooplieden

1. In welke branche bent u op de vrijdagmarkt in Dordrecht werkzaam?*(kruist u svp 1 antwoord aan)*

- groenten en fruit
- andere voedingsmiddelen, hoofdzakelijk niet bedoeld voor directe consumptie ter plekke
- bloemen en planten
- kleding/stoffen
- overige niet-voedingsmiddelen
- voedingsmiddelen bedoeld voor directe consumptie ter plekke (patat e.d.)

2. Sinds mei vorig jaar is de vrijdagmarkt verlengd naar de middag. Vindt u de verlenging van de markt tot 16:00 uur een succes?

- ja, zeker
- ja, zeker niet
- gaat wel
- nee, zeker niet

3. Wilt u uw antwoord op vraag 2 hier toelichten?**4. In hoeverre is uw omzet op de vrijdag gestegen ten opzichte van de oude situatie?**

- omzet is naar tevredenheid gestegen, extra uren zijn lonend
- omzet is wel gestegen, maar extra uren zijn niet lonend
- omzet is niet of nauwelijks gestegen

5. Bemerkt u nog steeds groei in het aantal bezoekers van de vrijdagmiddagmarkt?

- ja, groeit nog flink
- ja, maar niet zoveel meer
- nee

6. Staat u op zaterdag ook op de Dordtse markt?

- ja
- nee ----> gaat u verder met vraag 8

7. In hoeverre heeft de verlenging van de vrijdagmarkt bij u gezorgd voor een verschuiving van omzet van de zaterdag naar de vrijdag?

- net zo'n grote omzetsdaling op zaterdag als omzetstijging op vrijdag
- wel omzetsdaling op zaterdag, maar omzetstijging op vrijdag is groter
- wel omzetsdaling op zaterdag, maar omzetstijging op vrijdag is veel groter
- niet of nauwelijks omzetsdaling op zaterdag

8. Heeft u nog verbeteringsuggesties als het gaat om de huidige vrijdagmarkt?

Hartelijk dank voor uw medewerking!

Publicaties van het Sociaal Geografisch Bureau

Openbare orde en veiligheid

Leefbaarheid en veiligheid in Dordrecht 2001	2002
Benchmark leefbaarheid en veiligheid 2001	2002
Leefbaarheid en veiligheid in de Drechtsteden anno 2002	2003
Overzicht bestaande leefbaarheidsonderzoeken	2000
Jeugdcriminaliteitskaart Zuid-Holland Zuid 2000	2001
Eind evaluatie Veiligheidsnetwerk Zwijndrecht	2002
Veiligheidsbeleving op school 2002	2003
Leefbaarheid en veiligheid in de Gemeente Zwijndrecht anno 2002	2003
Evaluatie hondenbeleid	2004

Verkeer en vervoer

Parkeerregulering Groenedijk/Oranjelaan	2003
Klantenonderzoek Kiltunnel 2000	2001
Verkeren op bedrijventerreinen	1999
Autobezit, verplaatsingsgedrag en vervoermiddelgebruik van de Dordtse bevolking anno 2001	2003

Sociaal-economisch beleid

Monitor Binnenstad Dordrecht 2000/2001	2002
Regionale werkgelegenheidsrapportage Zuid-Holland Zuid	meerjarig
Bedrijvenregister Dordrecht	jaarlijks
Monitor werk 2002	2003
De Sociale Staat van Dordrecht 2001/2002	2003
De markt voor benzinepompen in Dordrecht	2001
Horeca in Dordrecht anno 2001	2002
Onderzoek draagvlak vrijdagmiddagmarkt	2003
Monitor vraagzijde arbeidsmarkt havengebonden cluster Rijnmond	2004

Onderwijs

Monitor lokaal onderwijs Dordrecht 2002/2003	2003
Schoolverzuim & schooluitval	1999
ROC's Albeda College en Da Vinci College in de Hoeksche Waard	2003
Behoeftte onderzoek kinderopvang Dordrecht	2001
Integrale leerlingenprognose gemeente Dordrecht 2002-2018	

Vrije tijd, cultuur, sport en recreatie

Vrijtijdsbesteding in de Drechtsteden in 2001	2002
Dordtenaren over recreatie in het buitengebied	2004
Vrijwilligerswerk in Dordrecht 2003	2004
Meningspeiling theatervoorziening in Dordrecht	2004
Publieksonderzoek Wantijpop/Rainbowpark 2002	2002
Kerstmarkt Dordrecht 2001	2002
Boekenmarkt Dordrecht 2002	2002
Opinies over en waardering voor evenementen in Dordrecht	2003
Onderzoek Openbare Bibliotheek Dordrecht	2003
Publieksonderzoek Zomerkermis 2003	2003

Sociale voorzieningen en maatschappelijk werk

Jeugdbeleid in de Drechtsteden	2003
Behoeftte-onderzoek Dubbeldam	2004
Jongeren Dordrecht 2001	2002
Gezondheidsmonitor Zuid-Holland Zuid 2000	2001
Monitor Sociaal Programma Oud-Krispijn Zuid-2	2002
Vertrokken Antillianen	2002
Doelgroepenonderzoek Bureau Schuldhulpverlening Dordrecht deel I en II	2003
Doelgroepenonderzoek Bureau Schuldhulpverlening Dordrecht deel III	2003
Uitvallersonderzoek Bureau Schuldhulpverlening Dordrecht	2003
Tabellenboek Wijkprofielen 2002	2003
Evaluatie Dordtpas 2003	2003
Ouderenmonitor 2002	2003
Wijkmarkt Staart	2003
Evaluatie project dynamisch wonen	2004

Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

Woonmonitor Dordrecht 2003	2003
Woonmonitor Drechtsteden 2003	2003
Woningbehoefteonderzoek Drechtsteden	2001
Evaluatie woonkeus Drechtsteden	2001
Beleving van en opinies over ruimtelijke kwaliteit en welstand in Dordrecht anno 2000	2001
Verslag Geschikt Wonen	2003
Migratie-onderzoek 2002	2003

Algemeen bestuur en maatschappelijke verkenningen

Dit is Dordt Een vergelijking met de 33 grootste steden in Nederland	2003
Opinies over de toekomst van Dordrecht	1998
Opinies over bestuur van de stad	1999
Evaluatie inspraakbeleid	2002
Succesvol lokaal ouderenhuysvestingsbeleid	2001
De sociale staat van Dordrecht	2001
Gezondheidsmonitor Zuid-Holland Zuid hoofdrapport en deelrapport: Dordrecht	2001
Omnibusonderzoek Barendrecht 2000	2001
Prognose Essenhof 2000-2015 (crematies en begravingen)	2000
Bereik/waardering voor info gem. Dordrecht	2002
Herhalingsmeting beeld van en belangstelling voor de Drechtsteden	2002
De stem van de burger	2002
Bezoekersonderzoek Dag van Dordt	2003
Evaluatie Dualisme 1 ^e fase	2003
Sociale Staat van Dordrecht 2001/2002	2003
Feiten, belevingen en trends Papendrecht	2003

Milieu

Gebruik toegangssysteem ondergrondse containers	2004
Onderzoek naar achtergronden onkruidbestrijdingsmiddelengebruik door particulieren	2003
Afvalscheiding: medewerking en verbeteringen	2003
Milieumonitor Dordrecht 2001	2002
Ruimte voor de rivier	2003
Belevingswaardeonderzoek oppervlaktewater Ridderkerk	2003

Bevolking

Bevolkingsprognose per wijk gemeente Dordrecht 2000-2015	2000
Huishoudenprognose 1998-2010	1998
Dordt op z'n droogst	jaarlijks
Dordt op z'n droogst digitaal	www.sociaalgeografischbureau.nl

Klanttevredenheid

Klanttevredenheidsonderzoek Wijklijn	2003
Toetsingskader voor kwaliteitsrapportage WOZ	2001
Klanttevredenheidsonderzoek Bureau Schuldhulpverlening Dordrecht	2002
Elektronische Dienstverlening Gemeente Dordrecht	2003
Klanttevredenheidsonderzoek Sociale Dienst Dordrecht 2000	2003
Klanttevredenheidsonderzoek WVG Dordrecht	2003
Klanttevredenheidsonderzoek WVG Zwijndrecht	2003
Klanttevredenheidsonderzoek Brandweer Dordrecht	2003

Bovenstaande lijst bevat een selectie van publicaties van het SGB.

Informatie/bestellen

telefonisch:	078- 639 64 65
schriftelijk:	Sociaal Geografisch Bureau Postbus 8 3300 AA DORDRECHT
e-mail:	Secretariaat SGB@dordrecht.nl
website:	www.sociaalgeografischbureau.nl
fax:	078- 639 8080